

Обрана класифікація принципів адміністративного права ґрунтується на системному підході до предмета адміністративного права, і охоплює всі види суспільних відносин, які регулюються цією галуззю права. Запропонований підхід до систематизації принципів адміністративного права дозволяє прослідкувати їх взаємозв'язок з предметом адміністративного права, висвітлити взаємовплив та взаємообумовленість. Безумовно, подальших наукових досліджень потребує продовження здійснення класифікації принципів адміністративного права у межах запропонованих груп.

Література:

1. Колпаков В.К. Предмет адміністративного права: поняття, структура та система адміністративно-правових відносин. *Питання адміністративного права*. Кн. 2 . X. : ООО «Оберіг», 2018. С. 8-24.

2. Мельник Р.С. Новий погляд на «вічну» проблему: предмет адміністративного права. *Питання адміністративного права*. Кн. 2 . X. : ООО «Оберіг», 2018. С.33-52

3. Курінний Є. В. Предмет і об'єкт адміністративного права України : *монографія*. Донецьк : Юрид. акад. М-ва внутр. справ; Ліра лтд, 2004. 340 с.

4. Адміністративне право України : *підручник*. 2-ге вид., змін. і доп. / за заг. ред. Т.О. Коломощ. Київ : Істина, 2012. 528 с

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-92>

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ЕСТОНІЇ ТА ДІЄВИ ПРИКЛАДИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Хачатурян Володимир Хачатурович

аспірант Київського міжнародного університету

м. Київ, Україна

Слід зазначити, що податкова реформа в Україні відбувається під впливом міжнародної податкової конкуренції, необхідності європейської податкової гармонізації та координації національної податкової політики в напрямі досягнення стратегічної мети, що полягає в інтеграції країни до ЄС. Тому реформування податкової системи України здійснюється з урахуванням сучасних тенденцій розвитку систем оподаткування зарубіжних країн, зокрема країн-членів ЄС.

Нижче доцільно навести поглиблений аналіз особливостей побудови та функціонування податкової системи Естонії, яка розвивається швидкими темпами і є однією з прогресивніших в Європі, оскільки потри те, що базується на демократичних принципах сталого розвитку є досить мобільною та підлаштовується під реалії економіки країни а також ґрунтується на використанні спрощеної системи оподаткування з використанням сучасних інформаційних технологій. Як і в Україні податкова система Естонії складається з державних і місцевих податків, відносно висока частка державних доходів забезпечується податками на споживання, а податок на зростання капіталу є одним з найнижчих в Євросоюзі.

Управління податками в Естонії здійснюється Естонським радою за податками та митами. Значна частина податкових декларацій надається через Інтернет (в 2012 році 94,2% всіх податкових декларацій були представлені в Інтернеті, причому відсотки по ПДВ і митних декларацій набагато вище). Нижче доцільно здійснити аналіз системи оподаткування Естонії за видами податків:

1) земельний податок стягується для фінансування місцевих муніципалітетів (є ключовим джерелом), ставка встановлюється місцевими радами в межах від 0,1% до 2,5%, базою оподаткування є вартісна оцінка землі, оподаткуванню не підлягає виключно земля що належить церкві [1];

2) прибутковий податок з фізичних осіб в Естонії є де-юре пропорційним, де-факто прогресивним, ставка становить в межах 20% (з незначним коливанням), передбачені пільги по сплаті такого податку для пільгових категорій - у разі виховання неповнолітньої дитини, при отриманні пенсії, компенсацій за нещасний випадок на роботі або у зв'язку з професійним захворюванням та інші; також встановлено мінімальний прибуток з якого податки не нараховуються [2];

3) заробітна плата, що виплачується працівникам, оподатковується соціальним податком, а також пов'язується зі страховими внесками по безробіттю та виплатою накопичувальної пенсії. Ставка соціального податку становить 33% і застосовується до додаткових допомог, що надаються роботодавцем;

4) податкова ставка податку на прибуток юридичних осіб становить 20%, але система оподаткування корпоративних доходів в Естонії унікальна тим, що може змінити момент корпоративного оподаткування з моменту отримання прибули до моменту розподілу. Інакше кажучи, отримання прибутку не обов'язково призводить до відповідальності за прибутковий податок, що виникає тільки після розподілу прибутку між співвласниками підприємства. Якщо вона виходить з дивідендів, отриманих від дочірньої компанії, або ж у корпорації є постійне представництво в іншій країні, тоді розподіл

прибутку не обкладається податками; податки на дивіденди відсутні, але розподілений прибуток оподатковується по співвідношенню 20/80% (25%) [2].

5) податок на додану вартість становить до 20%, а система ПДВ базується на директиві Ради ЄС 2006/112/ЄС, принципи не відрізняються від аналогічних систем в інших країнах ЄС. Станом на 2012 рік річний поріг для реєстрації відповідальної особи з ПДВ становить 16 тисяч євро [3, с.660]. Однак з 1 січня 2024 року стандартна ставка ПДВ зросла та становить 22%. Таким чином, наразі всі товари/послуги із включеним ПДВ, які ви або ваша компанія купуєте в Естонії, будуть на 2% дорожчими. Разом з тим, для компаній, що уклали довгострокові контракти до 01 травня 2023 року застосовується пільга: вони можуть продовжувати застосовувати ставку ПДВ у розмірі 20% до 31 грудня 2025 року за наявності двох умов: в укладеному контракті зазначено використання саме ставки у розмірі 20%; та заборонено внесення до контракту змін у зв'язку із оновленням податкового законодавства у частині ставок. Крім цього, до 31 грудня 2025 року платники податків, які використовують касовий метод обліку, мають право продовжувати сплачувати ПДВ за ставкою 20% до 31 грудня 2025 року за товари чи послуги, поставлені/надані після 31 грудня 2023 року, якщо рахунок-фактуру було виставлено та товари були відвантажені або послуги були надані до 1 січня 2024 року [4].

6) іншими податками є акцизи на електроенергію, алкоголь, тютюнові вироби, паливо і упаковку; митні збори; податки на азартні ігри і важкі транспортні засоби.

Слід відмітити, що нині в Україні створено податкову систему, яка дає змогу мобілізувати кошти в розпорядження держави, тобто податки виконують перш за все фіскальну функцію. Водночас для більш ефективного здійснення їхнього розподілу та перерозподілу на цілі економічного й соціального розвитку, а отже, підвищення регулятивної функції податкової системи необхідне подальше її вдосконалення з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. Проведений аналіз досвіду системи оподаткування Естонії свідчить про те, що окремі їх елементи доцільно адаптувати в Україні для вдосконалення регулятивного характеру впливу на економіку. Це насамперед стосується визначення шкали величин доходу й відповідних податкових ставок для кожного рівня доходу суб'єкта господарювання та фізичних осіб; повного звільнення від оподаткування на певний період або надання податкових пільг підприємствам видобувної галузі для стимулювання розробки родовищ власного природнього газу та їх належної експлуатації. Крім того, для системного вдосконалення податкової політики та податкової системи України важливо вирішити такі завдання: підвищення прозорості сплати податків, запровадження

спрощених процедур адміністрування податків для платників; формування податкової культури у суб'єктів господарювання; забезпечення надійної системи податкового контролю, яка не буде обтяжувати платників податків, але й обумовлюватиме відповідальність за вчинення податкового правопорушення [5].

Висновки. Таким чином, якщо аналізувати переваги системи оподаткування Естонії, то в цілому їх перелік може бути зведений до наступного: 1) менша кількість податків, що дає змогу ефективного їх адміністрування, сприяє прозорості та відкритості податкової системи; 2) наявність реально діючої системи оподаткування розкоші, яка, окрім того, що сприяє наповненню бюджету, є гарантією соціальної справедливості, громадської злагоди у суспільстві; 3) підвищений рівень оподаткування суб'єктів господарювання, що дає можливість державі повною мірою реалізувати свої функції: соціальну, функцію охорони правопорядку, військового захисту тощо.

В усіх інших аспектах навряд чи доцільно стверджувати, що податкова система Естонії має суттєві переваги над українською системою оподаткування, відповідно, не має сенсу копіювати цю систему. Доцільним є справдження тих елементів цієї системи, які можуть надати українській економіці імпульсу, стабілізувати соціальне становище в державі, сприяти вирішенню надскладних політичних та військових завдань, які постали перед Україною.

Література:

1. Валерій Моїсєєв. Чому податкова система Естонії вдесяте визнана найкращою в ОЕСР. Економіка. Публікація від 25 жовтня 2023 року. <https://thepage.ua/ua/economy/rejting-international-tax-competitiveness-index-2023>.

2. Babenko, V., Syniavska, O. (2018). Analysis of the current state of development of electronic commerce market in Ukraine. *Technology audit and production reserves*, 5, 4(43). DOI: <https://doi.org/10.15587/23128372.2018.146341>.

3. Bila, L. M. (2015). Spil'ni i vidminni rysy podatkovykh system krayn Yevropejs'koho Soyuzu ta Ukrainy. *Visnyk Mykolaivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.O. Sukhomlyns'koho*, №6, 656–661.

4. Міжнародний досвід: адміністрування податків в Європі та в Україні. *Офіційний сайт Державної фіскальної служби України*. URL: <http://stasumy.gov.ua>

5. Тетяна Острікова. Податкові системи Естонії та Латвії: У чому переваги? Інтернет ресурс «INVESTGAZETA», публікація від 22.03.2021 року. https://investgazeta.ua/blogs/podatkovi-sistemi#google_vignette.